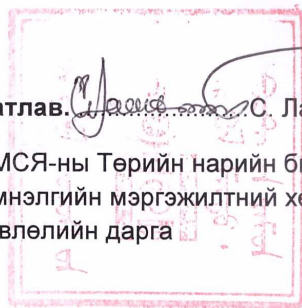

Батлав: С. Ламбаа

ЭМСЯ-ны Төрийн нарийн бичгийн дарга,
Эмнэлгийн мэргэжилтний хөгжлийн
зөвлөлийн дарга

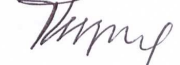
Зөвшөөрсөн: Р. Сандуйжав

ЭМСЯ-ны Хавдар судлалын мэргэжлийн
салбар зөвлөлийн дарга

**“ХОДООД, НАРИЙН ГЭДЭСНИЙ ХАВДРЫН МЭС ЗАСЛЫН ЧИГЛЭЛЭЭР
МЭРГЭЖИЛ ДЭЭШЛҮҮЛЭХ СУРГАЛТЫН ХӨТӨЛБӨР, ТӨЛӨВЛӨГӨӨ ”**

Боловсруулсан: Р.Ганбаатар /ХСҮТ-ийн Ерөнхий мэс заслын тасгийн
эрхлэгч, АУ-ны магистр /

Хянасан: Г. Пүрэвсүрэн / ХСҮТ-ийн эрдэм шинжилгээ сургалт,
мэдээлэл эрхэлсэн дэд захирал , АУ-ны доктор /

Улаанбаатар хот

2016 он

ХОДООД НАРИЙН ГЭДЭСНИЙ ХАВДРЫН МЭС ЗАСЛЫН ЧИГЛЭЛЭЭР

НЭГ. УДИРТГАЛ ХЭСЭГ

ҮНДЭСЛЭЛ:

Монгол улсад 100 000 хүнд амд ходоод, нарийн гэдэсний хорт хавдараар өвчлөх өвчлөлын хувьд ходоодны хорт хавдар - эмэгтэйчүүд-25,3%, эрэгтэйчүүд-53.9 бүдүүн шулуун гэдэсний хорт хавдар-эмэгтэйчүүд-8,5%, эрэгтэйчүүд-8.7. Ходоодны хорт хавдараар нас баралтын хувьд эрэгтэйчүүдэд 43.6%, эмэгтэйчүүд 18,6%. Бүдүүн шулуун гэдэсний хорт хавдараар нас баралтын хувьд эмэгтэйчүүд 5,7%, эрэгтэйчүүд 5,5%ийг 2013 оны байдлаар тус тус эзэлж байгаа нь монгол улсад өндөр тархалттай байна.

Иймд Хавдар судлалын үндэсний төв нь хорт хавдрын тусламж, үйлчилгээний чанар, хүртээмжийг сайжруулах зорилгоор эмч, эмнэлгийн мэргэжилтнүүдийг ялангуяа ходоод, нарийн гэдэсний хавдрын мэс заслын эмчилгээний чиглэлээр ажлын байранд сургах, дадлагажуулах ажлыг зохион байгуулж байна.

Хөтөлбөрийн зорилго: Ерөнхий мэс заслын мэргэжлийн эмч нарыг ходоод нарийн гэдэсний хорт хавдрын мэс засал эмчилгээний чиглэлээр ажлын байранд дагалдуулан сургах замаар хорт хавдрын мэс заслын тусламж, үйлчилгээний чанар, хүртээмжийг сайжруулах

Хөтөлбөрийн зорилт: Ходоод, нарийн гэдэсний гэдэсний хорт хавдрын мэс заслын эмчилгээ, оношлогооны аргад суралцах

Сургалтын хэлбэр: Мэргэжил дээшлүүлэх сургалт

Элсэгчдэд тавигдах шаардлага: Ерөнхий мэс заслын эмч, эрүүл мэндийн салбарт хоёроос доошгүй жил ажилласан эмчийг шалгаж элсүүлнэ.

Агуулгын багтаамж: 20 багц цаг

Зайлшгүй эзэмшвэл зохих мэдлэг:

Ажлын байрны сургалт нь ходоод, нарийн гэдэсний тэдгээрийн оношлогоо, эмчилгээ, дүрс оношилгоо гэсэн 4 бүлэгтэй байна.

1. Ходоод, нарийн гэдэсний хорт хавдар
Анатоми, физиологи ба шинжилгээ
Ходоод нарийн гэдэсний хавдар
  - Ходоод, нарийн гэдэсний хоргүй (benign) ба хортой (malignant) хавдрын шинж тэмдэг болон өвчний түүх
  - Ходоод, нарийн гэдэсний хорт хавдрын үе шатыг гистологийн шинжилгээг оролцуулан тогтоох
  - Хавдрын эмчилгээний сонголт, заалт, үр дүн, мэс заслын ба мэс заслын бус эмчилгээний эрсдэл ба давуу талыг оролцуулан тооцох.

- Мэс заслын өмнөх, мэс заслын үеийн, мэс заслын дараах менежмент, мэс заслын хүндэрлийг оролцуулан тооцох
- Ходоод нарийн гэдэсний хортой хавдруудын нео-адьювант, адьювант, хими, туяа эмчилгээний үүрэг

Ходоод, нарийн гэдэс, Бүдүүн шулуун гэдэсний мэс засал

- Ходоод, нарийн гэдэсний тайралтын техникийн төрлүүд
- Хагалгааны өмнөх өвчтнийг үнэлэх, төлөвлөсөн хагалгааны эрсдэлийг үнэлэх
- Компьютер томографаар (КТ) элэгний эзэлхүүн тодорхойлох
- Ходоод нарийн гэдэсний үйл ажиллагааны нөөцийг тогтоох аргууд
- Хагалгааны өмнөх менежмент
- Хагалгааны үеийн менежмент
- Хагалгааны дараах менежмент ба
- Хүндрэл

1.8 Зайлшгүй эзэмшвэл зохих чадвар:

1. **Ходоод, нарийн гэдэсний хавдар, түүний оношлогоо, эмчилгээ**

- Ходоод, нарийн гэдэсний ойролцоох бүтцийг таньж, тодорхойлох
- Хагалгааны үед Ходоод, нарийн гэдэсний дурангийн шинжилгээ хийж дүгнэх
- Гетматологийн ба биохимийн шинжилгээнд дүгнэлт хийх
- Ходоод, нарийн гэдэсний хагалгааны үед хийгдэх зүслэгийг оновчтой сонгож сурах
- Дурангийн хагалгааны үед эмчлүүлэгчийг зөв байрлуулах, трокарыг зөв байрлуулах
- Хагалгааны өмнөх лаборатори шинжилгээ ба багажийн шинжилгээнд тулгуурлан мэс заслын стратегийг төлөвлөх
- Ходоод, нарийн гэдэсний хоргүй хавдартай өвчтнийг үнэлэх
- Ходоод, нарийн гэдэсний хоргүй хавдартай өвчтний менежмент
- Ходоод, нарийн гэдэсний хортой хавдартай өвчтнийг үнэлэх
- Ходоод, нарийн гэдэсний анхдагч ба хоёрдогч аденокарцинома ба бусад метастатик үүсгэвэртэй өвчтөнүүдийг үнэлэх
- Ходоод, нарийн гэдэс тайрах
- Ходоод, нарийн гэдэсний тайралтын өмнөх ба дараах үеийн эмчилгээ ба хүндэрлийн менежмент
- Тайрагдах боломжгүй Ходоод гэдэсний хортой хавдрын үед хийгдэх эмчилгээ
- Ходоод, нарийн гэдэсний тайралтын дараах үеийн хими ба туяа эмчилгээ
- Ходоод, нарийн гэдэсний хагалгаанд орох өвчтнийг үнэлэх (хавсарсан өвчин болон дагалдах
- Ходоод нарийн гэдэсний өвчнүүдийг оролцуулан)
- Хагалгааны үед хавдрын үе шатыг тогтоох (I/O US оролцуулан)
- Олон төрлийн аргачлал ашиглан Ходоод бүдүүн шулуун гэдэсний тайрах
- Ходоод нарийн гэдэс элэг, цес, дэлүү, нойр булчирхайн сүүл,бөөр гэсэн хэсгүүдийг оролцуулсан хавсарсан тайралт хийх
- Ходоод нарийн гэдэс тайруулсан өвчтний хагалгааны дараах эрт ба хожуу үеийн менежмент, хүндрэлийг оношлох

2. Дүрс оношилгоо

- Ходоод нарийн гэдэсний хавдар, үүсгэвэрүүдийн дүрс оношлогооны

аргуудаар оношлох үе шатыг тодорхойлох

- Хэвийн анатомын бүтэц, аномали, эмгэг бүтэцүүдийг таних чадвартай болох

1.9 Зайлшгүй эзэмшвэл зохих хандлага: Монгол улсын хууль тогтоомж, эрүүл мэндийн салбарын эрх зүйн орчинд эмнэлгийн мэргэжилтний ёс зүйн хэм хэмжээг баримтлан чанартай ээлтэй тусламж, үйлчилгээг үзүүлэх шаардлагатай дадлыг эзэмших

№	Овог нэр	Байгууллага	Мэргэжил	Боловсролын зэрэг	Ажилласан жил
1.	Янсан Эрдэнэ-очир	ХСҮТ	ХСҮТ-ийн мэс заслын клиникийн зөвлөх, мэс заслын тэргүүлэх зэргийн эмч	АУ-ны доктор, Клиникийн профессор	26 жил
2.	Рэнцэнбалбар Ганбаатар	ХСҮТ	ХСҮТ-ийн Ерөнхий Мэс заслын тасгийн эрхлэгч, мэс заслын тэргүүлэх зэргийн эмч	мэс заслын тэргүүлэх зэргийн эмч	20 жил
3.	Дүнтээ Жаргалсайхан	ХСҮТ	ХСҮТ-ийн хавдрын мэс заслын тэргүүлэх зэргийн эмч	Клиникийн профессор	22 жил
4.	Чулуун Сарантулга	ХСҮТ	ХСҮТ-ийн хавдрын мэс заслын ахлах зэргийн эмч	Ахлах зэрэгтэй эмч	10 жил

ХОЁР. ХӨТӨЛБӨРИЙН АГУУЛГА

Сургалтын агуулгын цар хүрээнд хөх, улаан хоолойн чиглэлээр мэргэжил дээшлүүлж байгаа эмч дараах мэдлэг, чадвар, хандлагыг эзэмших шаардлагатай.

Хөтөлбөр нь 2 үндсэн хэсэгтэй

1. Ходоодны хавдрын оношлогоо, эмчилгээ
2. Нарийн гэдэсний хавдрын оношлогоо, эмчилгээ

Ходоодны болон нарийн гэдэсний хорт хавдар

Анатоми ба физиологи ба эмчилгээ

- Объектууд:(unit) гүйцэтгэсэнээр дараах зүйлсийг ойлгох болно

- Хоол боловсруулах замын анатоми, физиологи
- Ходоод, нарийн гэдэсний хавдруудын үеийн дурангийн мэс заслын эмчилгээ
- Хоол боловсруулах замын /ходоодны орох хэсэг, их бие, гарах хэсэг нарийн гэдсэнд, байрлалтай/ хорт хавдартай өвчтөний дурангийн
- Хагалгааны өмнөх менежмент
- Дурангийн хагалгааны үед эмчлүүлэгчийг зөв байрлуулах, трокарыг зөв байрлуулах
- А. Ходоодны хавдар : Энэ нэгжийг (unit) гүйцэтгэсэнээр дараах зүйлсийг ойлгох болно
- Ходоодны орох хэсэгт байрлалтай хавдрын үед дурангийн аргаар хийх тайралтын техникийн төрлүүд
- Ходоодны их бие хэсэгт байрлалтай хорт хавдрын үед дурангийн аргаар хийх тайралтын техникийн төрлүүд
- Ходоодны гарах хэсэгт байрлалтай хавдрын үед дурангийн аргаар хийх тайралтын Дурангийн Хагалгааны өмнөх өвчтнийг үнэлэх, төлөвлөсөн хагалгааны эрсдэлийг үнэлэх
- Агуулга:
- Хоол боловсруулах замын хожуу үеийн хорт хавдартай өвчтөний Хөнгөвчлөх мэс заслын үеийн хагалгааны өмнөх менежмент
- Хоол боловсруулах замын хожуу үеийн хорт хавдартай өвчтөний Хөнгөвчлөх мэс засалын үеийн хагалгааны үеийн менежмент
- Хоол боловсруулах замын хожуу үеийн хорт хавдартай өвчтөний Хөнгөвчлөх мэс засалын үеийн хагалгааны дараахи менежмент
- Ходоод нарийн гэдэсний хорт хавдрын хожуу үеийн хөнгөвчлөх мэс ажилбар буюу хаврыг алгасуулан залгах мэс ажилбар /Bypass/ техникийн төрлүүд
- Нарийн Гэдэсний гогцоог хэвлийн өмнөд хананд гаргаж бэхлэх техникийн төрлүүд

Эмнэлзүйн ур чадвар:

- Ходоодны болон нарийн гэдэсний хоргүй хавдартай өвчтнийг үнэлэх
- Ходоодны болон нарийн гэдэсний хоргүй хавдартай өвчтний менежмент
- Ходоодны болон нарийн гэдэсний хортой хавдартай өвчтнийг үнэлэх
- Ходоодны болон нарийн гэдэсний үсэрхийлсэн хавдартай өвчтөнүүдийг үнэлэх

ГУРАВ. СУРГАЛТЫН АРГА ЗҮЙ:

Мэргэжил дээшлүүлэх сургалт нь суралцагч төвтэй сургалтын технологид тулгуурлан, бие даан суралцах үйл ажиллагааг дэмжих, сонирхсон салбарт нь чиглүүлэх, бололцоо нөхцлөөр хангахад үндэслэгдэнэ.

Онолын лекц, төрөлжсөн мэргэжлийн тасаг, амбулаторит дадлага хийх, семинар зэрэг сургалтын олон аргыг ашиглан сургалт явуулна. Мөн эмч, эрүүл мэндийн ажилтнууд багаар ажиллах мэргэжлийн ур чадвартай болоход тусална.

— Суралцагчдыг сэтгэн бодох, тулгамдсан асуудлыг шийдвэрлэх арга барилд

сургана.

— Сургалтын нийт цагийн харьцаа нь лекц: дадлага: бие даалт=10:80:10 байхаар төлөвлөгдсөн байна.

Лекц: Онолын шинэ мэдээлэл, эмнэлзүйн лекц 10%, санаа бодлоо харилцан солилцох интерактив лекц 90% байхаар төлөвлөгдөнө.

Дадлага: Эмч багш, тасгийн эрхлэгчийн удирдлагад тойрон ажиллах, үйлчлүүлэгчидтэй ажиллах, асуудлыг хамтран шийдвэрлэх эмнэлзүйн сургалт тасаг, поликлиникт хийгдэнэ.

Семинар: Семинарын хичээл нь эмч нарын зөвлөгөөн, тохиолдлын танилцуулга, эмч нарын хамтарсан үзлэг, журнал клуб зэрэг хэлбэрээр явагдана.

Лекцийн хичээлийн төлөвлөгөө

д/д	Хичээлийн нэр	Онол
1.	Хоол боловсруулах замын анатоми, физиологи ба шинжилгээ	3
2.	<ul style="list-style-type: none"> • Ходоод, нарийн гэдэсний хорт хавдар • Ходоодны орох хэсэг, их бие хэсэгт болон гарах хэсэгт байрлалтай хорт хавдарын оношлогоо, шинжилгээ 	3
3.	Ходоод нарийн гэдэсний хорт хавдарын тархвар зүй	3
4.	<p>Ходоодны орох хэсэгт байрлалтай хорт хавдрын үеийн тайралтын техникийн төрлүүд</p> <p>Ходоодны их бие хэсэгт байрлалтай хорт хавдрын үеийн тайралтын техникийн төрлүүд</p> <p>Ходоодны гарах хэсэгт байрлалтай хорт хавдрын үеийн тайралтын техникийн төрлүүд</p> <p>Хагалгааны өмнөх өвчтнийг үнэлэх, төлөвлөсөн хагалгааны эрсдэлийг үнэлэх</p> <p>Компьютер томографаар (КТ) ходоодны бүтэц болон эзэлхүүнд тус тус илрэх өөрчлөлтүүдийг тодорхойлох</p>	3
5.	<p>Хоол боловсруулах дээд замын үйл ажиллагааны нөөцийг тогтоох аргууд</p> <p>Хоол боловсруулах замын /ходоодны орох хэсэг, их бие, гарах хэсэг, нарийн гэдсэнд байрлалтай/ хорт хавдартай өвчтөний Хагалгааны өмнөх менежмент</p>	3
6.	<p>Хоол боловсруулах замын /ходоодны орох хэсэг, их бие, гарах хэсэг, нарийн гэдсэнд байрлалтай/ хорт хавдартай өвчтөний Хагалгааны үеийн менежмент</p> <p>Хоол боловсруулах замын /ходоодны орох хэсэг, их бие, гарах хэсэг, нарийн гэдсэнд байрлалтай/ хорт хавдартай өвчтөний Хагалгааны дараах менежмент ба хүндрэл</p>	3
7.	<p>Ходоод, нарийн гэдэс, Бүдүүн шулуун гэдэсний хавдарын шинж тэмдэг болон түүх</p> <p>Хавдарын оношлогооны үрдүнтэй процедурыг сонгох</p>	3
8.	Ходоод, нарийн гэдэс, Бүдүүн шулуун гэдэсний хорт хавдрын үе шатыг гистологийн шинжилгээ оролцуулан тогтоох	3
9.	Ходоод, нарийн гэдэс, Бүдүүн шулуун гэдэсний хавдарын эмчилгээний сонголт, заалт, үр дүн, мэс заслын ба мэс заслын бус эмчилгээний эрсдэл ба давуу талыг оролцуулан тооцох.	3
10.	Ходоод, нарийн гэдэс, Бүдүүн шулуун гэдэсний хавдарын Мэс заслын өмнөх, мэс заслын үеийн, мэс заслын дараах менежмент, мэс заслын хүндэрлийг оролцуулан тооцох	3
11.	Ходоод, нарийн гэдэс, Бүдүүн шулуун гэдэсний хортой хавдруудын нео-адювант, адювант, химийн, туяа эмчилгээний үүрэг	3
12.	<p>Ходоод, нарийн гэдэсний хавдруудын үеийн дурангийн мэс заслын эмчилгээ</p> <p>Хоол боловсруулах замын /ходоодны орох хэсэг, их бие, гарах хэсэг</p>	3

	нарийн гэдсэнд, байрлалтай/ хорт хавдартай өвчтөний дурангийн Хагалгааны өмнөх менежмент	
13.	Дурангийн хагалгааны үед эмчлүүлэгчийг зөв байрлуулах, трокарыг зөв байрлуулах Ходоодны орох хэсэгт байрлалтай хавдрын үед дурангийн аргаар хийх тайралтын техникийн төрлүүд	3
14.	Ходоодны их бие хэсэгт байрлалтай хорт хавдрын үед дурангын аргаар хийх тайралтын техникийн төрлүүд Ходоодны гарах хэсэгт байрлалтай хавдрын үед дурангын аргаар хийх тайралтын Дурангийн Хагалгааны өмнөх өвчтнийг үнэлэх, төлөвлөсөн хагалгааны эрсдэлийг үнэлэх	3
15.	Хоол боловсруулах замын хожуу үеийн хорт хавдартай өвчтөний Хөнгөвчлөх мэс заслын үеийн хагалгааны өмнөх менежмент Хоол боловсруулах замын хожуу үеийн хорт хавдартай өвчтөний Хөнгөвчлөх мэс засалын үеийн хагалгааны үеийн менежмент Хоол боловсруулах замын хожуу үеийн хорт хавдартай өвчтөний Хөнгөвчлөх мэс засалын үеийн хагалгааны дараахи менежмент	3
16.	Ходоод нарийн гэдэсний хорт хавдрын хожуу үеийн хөнгөвчлөх мэс ажилбар буюу хаврыг алгасуулан залгах мэс ажилбар /Bypass/ техникийн төрлүүд Нарийн Гэдэсний гогцоог хэвлийн өмнөд хананд гаргаж бэхлэх техникийн төрлүүд	3
	Нийт цаг	48 цаг
	Эзлэх хувь	20%
	Багц цаг	4 кр

Семинарын хичээлийн төлөвлөгөө

д/д	Хичээлийн нэр	Семинар
1.	Хоол боловсруулах замын анатоми, физиологи ба шинжилгээ	12
2.	<ul style="list-style-type: none"> • Ходоод, нарийн гэдэсний хорт хавдар • Ходоодны орох хэсэг, их бие хэсэгт болон гарах хэсэгт байрлалтай хорт хавдарын оношлогоо, шинжилгээ 	12
3.	Ходоод нарийн гэдэсний хорт хавдарын тархвар зүй	12
4.	<p>Ходоодны орох хэсэгт байрлалтай хорт хавдрын үеийн тайралтын техникийн төрлүүд</p> <p>Ходоодны их бие хэсэгт байрлалтай хорт хавдрын үеийн тайралтын техникийн төрлүүд</p> <p>Ходоодны гарах хэсэгт байрлалтай хорт хавдрын үеийн тайралтын техникийн төрлүүд</p> <p>Хагалгааны өмнөх өвчтнийг үнэлэх, төлөвлөсөн хагалгааны эрсдэлийг үнэлэх</p> <p>Компьютер томографаар (КТ) ходоодны бүтэц болон эзэлхүүнд тус тус илрэх өөрчлөлтүүдийг тодорхойлох</p>	12
5.	<p>Хоол боловсруулах дээд замын үйл ажиллагааны нөөцийг тогтоох аргууд</p> <p>Хоол боловсруулах замын /ходоодны орох хэсэг, их бие, гарах хэсэг, нарийн гэдсэнд байрлалтай/ хорт хавдартай өвчтөний Хагалгааны өмнөх менежмент</p>	12
6.	<p>Хоол боловсруулах замын /ходоодны орох хэсэг, их бие, гарах хэсэг, нарийн гэдсэнд байрлалтай/ хорт хавдартай өвчтөний Хагалгааны үеийн менежмент</p> <p>Хоол боловсруулах замын /ходоодны орох хэсэг, их бие, гарах хэсэг, нарийн гэдсэнд байрлалтай/ хорт хавдартай өвчтөний Хагалгааны дараах менежмент ба хүндрэл</p>	12
7.	<p>Ходоод, нарийн гэдэс, Бүдүүн шулуун гэдэсний хавдарын шинж тэмдэг болон түүх</p> <p>Хавдарын оношлогооны үрдүнтэй процедурыг сонгох</p>	12
8.	Ходоод, нарийн гэдэс, Бүдүүн шулуун гэдэсний хорт хавдрын үе шатыг гистологийн шинжилгээ оролцуулан тогтоох	12
9.	Ходоод, нарийн гэдэс, Бүдүүн шулуун гэдэсний хавдарын эмчилгээний сонголт, заалт, үр дүн, мэс заслын ба мэс заслын бус эмчилгээний эрсдэл ба давуу талыг оролцуулан тооцох.	12
10.	Ходоод, нарийн гэдэс, Бүдүүн шулуун гэдэсний хавдарын Мэс заслын өмнөх, мэс заслын үеийн, мэс заслын дараах менежмент, мэс заслын хүндэрлийг оролцуулан тооцох	12

11.	Ходоод, нарийн гэдэс, Бүдүүн шулуун гэдэсний хортой хавдруудын нео-адювант, адювант, химийн, туяа эмчилгээний үүрэг	12
12.	Ходоод, нарийн гэдэсний хавдруудын үеийн дурангийн мэс заслын эмчилгээ Хоол боловсруулах замын /ходоодны орох хэсэг, их бие, гарах хэсэг нарийн гэдсэнд, байрлалтай/ хорт хавдартай өвчтөний дурангийн Хагалгааны өмнөх менежмент	12
13.	Дурангийн хагалгааны үед эмчлүүлэгчийг зөв байрлуулах, трокарыг зөв байрлуулах Ходоодны орох хэсэгт байрлалтай хавдрын үед дурангийн аргаар хийх тайралтын техникийн төрлүүд	12
14.	Ходоодны их бие хэсэгт байрлалтай хорт хавдрын үед дурангын аргаар хийх тайралтын техникийн төрлүүд Ходоодны гарах хэсэгт байрлалтай хавдрын үед дурангын аргаар хийх тайралтын Дурангийн Хагалгааны өмнөх өвчтнийг үнэлэх, төлөвлөсөн хагалгааны эрсдэлийг үнэлэх	12
15.	Хоол боловсруулах замын хожуу үеийн хорт хавдартай өвчтөний Хөнгөвчлөх мэс заслын үеийн хагалгааны өмнөх менежмент Хоол боловсруулах замын хожуу үеийн хорт хавдартай өвчтөний Хөнгөвчлөх мэс засалын үеийн хагалгааны үеийн менежмент Хоол боловсруулах замын хожуу үеийн хорт хавдартай өвчтөний Хөнгөвчлөх мэс засалын үеийн хагалгааны дараахи менежмент	12
16.	Ходоод нарийн гэдэсний хорт хавдрын хожуу үеийн хөнгөвчлөх мэс ажилбар буюу хаврыг алгасуулан залгах мэс ажилбар /Bypass/ техникийн төрлүүд Нарийн Гэдэсний гогцоог хэвлийн өмнөд хананд гаргаж бэхлэх техникийн төрлүүд	12
	Нийт цаг	192 цаг
	Эзлэх хувь	40%
	Багц цаг	8 кр

Дадлагын хичээлийн төлөвлөгөө

д/д	Хичээлийн нэр	Дадлага
1.	Хоол боловсруулах замын анатоми, физиологи ба шинжилгээ	12
2.	<ul style="list-style-type: none"> • Ходоод, нарийн гэдэсний хорт хавдар • Ходоодны орох хэсэг, их бие хэсэгт болон гарах хэсэгт байрлалтай хорт хавдарын оношлогоо, шинжилгээ 	12
3.	Ходоод нарийн гэдэсний хорт хавдарын тархвар зүй	12
4.	<p>Ходоодны орох хэсэгт байрлалтай хорт хавдрын үеийн тайралтын техникийн төрлүүд</p> <p>Ходоодны их бие хэсэгт байрлалтай хорт хавдрын үеийн тайралтын техникийн төрлүүд</p> <p>Ходоодны гарах хэсэгт байрлалтай хорт хавдрын үеийн тайралтын техникийн төрлүүд</p> <p>Хагалгааны өмнөх өвчтнийг үнэлэх, төлөвлөсөн хагалгааны эрсдэлийг үнэлэх</p> <p>Компьютер томографаар (КТ) ходоодны бүтэц болон эзэлхүүнд тус тус илрэх өөрчлөлтүүдийг тодорхойлох</p>	12
5.	<p>Хоол боловсруулах дээд замын үйл ажиллагааны нөөцийг тогтоох аргууд</p> <p>Хоол боловсруулах замын /ходоодны орох хэсэг, их бие, гарах хэсэг, нарийн гэдсэнд байрлалтай/ хорт хавдартай өвчтөний Хагалгааны өмнөх менежмент</p>	12
6.	<p>Хоол боловсруулах замын /ходоодны орох хэсэг, их бие, гарах хэсэг, нарийн гэдсэнд байрлалтай/ хорт хавдартай өвчтөний Хагалгааны үеийн менежмент</p> <p>Хоол боловсруулах замын /ходоодны орох хэсэг, их бие, гарах хэсэг, нарийн гэдсэнд байрлалтай/ хорт хавдартай өвчтөний Хагалгааны дараах менежмент ба хүндрэл</p>	12
7.	<p>Ходоод, нарийн гэдэс, Бүдүүн шулуун гэдэсний хавдарын шинж тэмдэг болон түүх</p> <p>Хавдарын оношлогооны үрдүнтэй процедурыг сонгох</p>	12
8.	Ходоод, нарийн гэдэс, Бүдүүн шулуун гэдэсний хорт хавдрын үе шатыг гистологийн шинжилгээ оролцуулан тогтоох	12
9.	Ходоод, нарийн гэдэс, Бүдүүн шулуун гэдэсний хавдарын эмчилгээний сонголт, заалт, үр дүн, мэс заслын ба мэс заслын бус эмчилгээний эрсдэл ба давуу талыг оролцуулан тооцох.	12
10.	Ходоод, нарийн гэдэс, Бүдүүн шулуун гэдэсний хавдарын Мэс заслын өмнөх, мэс заслын үеийн, мэс заслын дараах менежмент, мэс заслын хүндэрлийг оролцуулан тооцох	12

11.	Ходоод, нарийн гэдэс, Бүдүүн шулуун гэдэсний хортой хавдруудын нео-адювант, адювант, химийн, туяа эмчилгээний үүрэг	12
12.	Ходоод, нарийн гэдэсний хавдруудын үеийн дурангийн мэс заслын эмчилгээ Хоол боловсруулах замын /ходоодны орох хэсэг, их бие, гарах хэсэг нарийн гэдсэнд, байрлалтай/ хорт хавдартай өвчтөний дурангийн Хагалгааны өмнөх менежмент	12
13.	Дурангийн хагалгааны үед эмчлүүлэгчийг зөв байрлуулах, трокарыг зөв байрлуулах Ходоодны орох хэсэгт байрлалтай хавдрын үед дурангийн аргаар хийх тайралтын техникийн төрлүүд	12
14.	Ходоодны их бие хэсэгт байрлалтай хорт хавдрын үед дурангын аргаар хийх тайралтын техникийн төрлүүд Ходоодны гарах хэсэгт байрлалтай хавдрын үед дурангын аргаар хийх тайралтын Дурангийн Хагалгааны өмнөх өвчтнийг үнэлэх, төлөвлөсөн хагалгааны эрсдэлийг үнэлэх	12
15.	Хоол боловсруулах замын хожуу үеийн хорт хавдартай өвчтөний Хөнгөвчлөх мэс заслын үеийн хагалгааны өмнөх менежмент Хоол боловсруулах замын хожуу үеийн хорт хавдартай өвчтөний Хөнгөвчлөх мэс засалын үеийн хагалгааны үеийн менежмент Хоол боловсруулах замын хожуу үеийн хорт хавдартай өвчтөний Хөнгөвчлөх мэс засалын үеийн хагалгааны дараахи менежмент	12
16.	Ходоод нарийн гэдэсний хорт хавдрын хожуу үеийн хөнгөвчлөх мэс ажилбар буюу хаврыг алгасуулан залгах мэс ажилбар /Bypass/ техникийн төрлүүд Нарийн Гэдэсний гогцоог хэвлийн өмнөд хананд гаргаж бэхлэх техникийн төрлүүд	12
	Нийт цаг	192 цаг
	Эзлэх хувь	40%
	Багц цаг	8 кр

ДӨРӨВ. СУРГАЛТЫН ҮНЭЛГЭЭ

1. Мэдлэг, чадвар, хандлагын түвшинг сорил, бичиглэл, ярилцлага, бодлого зэрэг шалгалтын оновчтой хэлбэрийг ашиглан тогтооно.
2. Төрөлжсөн мэргэжлийн тасаг бүрт ажиллан, тухайн сэдэвээр шүүлэг авч **хөтөлбөрийн шаардлагыг >80%** хангасан тохиолдолд шалгалтанд оруулна.
3. Төгсөлтийн шалгалтыг **онол ба ур чадвар, хандлага** гэсэн хоёр чиглэлээр авах ба онолын шалгалтыг сорил, бодлого, ярилцлага хэлбэрээр, ур чадвар ба хандлагын шалгалтыг сургалтын явц болон төгсгөлд клиникт ажиллах, гардан үйлдэл хийх ур чадварыг шалган үнэлнэ.
4. Төгсөгчдийн мэдлэг, ур чадвар, хандлагыг үнэлэхдээ үсэг, тоо, рейтингээр дүгнэн дүнг гарган тогтооно.

Ерөнхий үнэлгээ:

№	Үнэлгээ хувиар	Үсгэн үнэлгээ	Үнэлгээний оноо(0-4)	Үнэлгээний болзол
1	90-100	A	4.0	Тухайн хичээлийн агуулгыг бүрэн бүтээлчээр ойлгож, мэдлэг эзэмшсэн, эзэмшсэн мэдэлгээ чадварлаг ашиглаж чаддаг байх
2	80-89	B	3.0	Тухайн хичээлийн агуулгыг сайн ойлгож, мэдлэг эзэмшсэн, эзэмшсэн мэдэлгээ үйл ажиллагаандаа хэрэглэж чаддаг байх
3	70-79	C	2.0	Тухайн хичээлийн агуулгыг хангалттай хэмжээний ойлголт, авсан, холбогдох энгийн даалгаварыг хийж гүйцэтгэх чадвартай бөгөөд цаашдаа тухайн хичээлийг гүнзгийрүүлэн судлах бэлтгэлтэй болсон байх
4	60-69	D	1.0	Тухайн хичээлийн агуулгыг жигд ойлгоогүй харьцангуй хялбар ажилбаруудыг хийж гүйцэтгэх чадвартай бөгөөд цаашдаа тухайн хичээлийг гүнзгийрүүлэн судлахын тулд нэмэлт даалгавар хийж гүйцэтгэх шаардлагатай
5	0-59	F	0.0	Мэдлэг, чадвар, дадал хангалтгүй байх

СЕМИНАРЫН ҮНЭЛГЭЭНИЙ ХУУДАС

Огноо:

Резидентийн нэр:

Семинарын сэдэв:

Үнэлгээний үзүүлэлтүүд:	√
Танилцуулга	
Үзүүлэн	
Хичээлдээ бүрэн бэлтгэж ирсэн эсэх	
Дуу ба дүрс бичлэг ашиглах	
Сэдвээ ойлгосон байдал	
Асуултад хариулах чадвар	
Цаг ашиглалт	
Холбогдох ном хэвлэлд үнэлгээ өгөх, хэлэлцүүлэг хийх	

Оноо:

- 4- Маш сайн
- 3- Сайн
- 2- Дундаж
- 1- Дундаас доогуур
- 0- Муу

Гишүүд:

- 1.
- 2.
- 3.

Дундаж оноо:

АШИГЛАХ НОМ, ХЭВЛЭЛИЙН ЖАГСААЛТ

1. Гарин А. М., Хлебнов А. В., Табагари Д. З., Справочник по противоопухолевой лекарственной терапии . М., Медицина , 1993

2. Даръалова С. Л., Чиссов В.И., Диагностика и лечение злокачественных опухолей. М., Медицина, 1993, с 225
3. Диагностика и лечение онкоурологических заболеваний . Сборник трудов . вып . 11, под ред . Матеева Б. П М., Медицина 1991
4. Дурнов Л.А., Голдобенко Г.В., Сигел Ст. Э,Настольная книга детского онколога . М., Параллель, 1994
5. Дымарский Л. Ю. Рак молочной железы . Библ. Практического врача . Злокачественные новообразования . М., Медицина, 1980
6. Заризде Д. Г., Пито Р. Курение и здоровье. М. Медицина, 1989
7. Заризде Д. Г., Букин Ю. В., Драудин-Крыленко В. А., Связь между характером патологических изменений слизистой оболочки пищевода и дефицитом некоторых витаминов в популяции с высокой частоты рака пищевода. Вопр. Онкологии . '8, 1989, 939-945
8. Иммуноцитохимия и моноклональные антитела в онкологии . Под ред . Пинчука В.Г. и Глузмана Д. Ф. Киев , Наукова думка . 990.
9. Кампова Ф.Л., Павлыш О. А., Татосян А. Г . Молекулярны основы канцерогенеза у человека . М., Медицина.1990
10. Трахтенбург А. Х., Рак легкого . М., Медицина., 1987.2002
11. Федоров В.Д., и др. Проктология . М., Медицина.1984
12. Черенков В. Г., Клиническая онкология . Москва., 1999
13. Черкес В.Л., и др. Забрюшинные внеорганные опухоли. М., медицина. 1976.
14. Шабод Л. М., Эволюция концепций бластомогенеза.М.,1979.
15. Шипиллов В. И., Рак мочевого пузыря ., Медицина, 1983.
16. Ярмоненко с.П., Коноплянников А.Г., Вайнсон А.А. Клиническая радибиология . М., Медицина, 1992, с . 316
17. Bodmer W., Zaridze D. G., Cancer Prevention in Europe Proceedings of international Meeting. Moscow , 2-4 September.1991.
18. Rhoda H.Cobin –David King Sirota . Malignant Tumors of the Thyroid . New York, No 4, USA, 1992.
19. Martin D. Abeleff , James O. Armitage , Allen S. Lighter , John E .Neiderhaber ‘Clinical Oncology ‘ New york , Edenburgh , London , Melbourne , Tokyo . 1995

Вэб сайт:

1. Эрүүл мэндийн яам www.moh.mn
2. ХСҮТ www.cancer-center.gov.mn
3. ДЭМБ www.who.com
4. ЭМХТ www.chd.moh.mn

